

**Порядок
участі Споживача в графіках обмеження електроспоживання
та графіках відключень**

1.1. У разі виникнення дефіциту електроенергії Міненерговугілля, НЕК "Укренерго", підприємства електроенергетики повинні інформувати місцеві органи виконавчої влади та споживачів про ситуацію щодо постачання електроенергії. Про необхідність застосування комплексу заходів з обмеження і відключення електроенергії Мінпенерговугілля та підприємства електроенергетики повідомляють споживачів через засоби масової інформації.

1.2. Застосування графіків обмеження споживання електричної енергії і потужності.

1.2.1. Графіки обмеження по зонах електроенергетичних систем вводяться в дію розпорядженням директора (головного диспетчера) НЕК "Укренерго" за узгодженням з Міненерговугілля України.

1.2.2. У зоні електроенергетичної системи графіки обмеження вводяться в дію розпорядженням директора (головного диспетчера) електроенергетичної системи в обсягах, встановлених НЕК "Укренерго".

У разі неможливості одержання потрібних обсягів потужності та електричної енергії через недостатню пропускну спроможність підпорядкованих електроенергетичній системі ліній електропередачі, автотрансформаторів або недопустиме зниження величини напруги графіки обмеження вводяться електроенергетичною системою самостійно з обов'язковим повідомленням керівництва НЕК "Укренерго".

У разі перевищення підприємством електроенергетики заданого режиму електроспоживання, визначеного та доведеного підприємству електроенергетики згідно з нормативними документами, графіки обмеження вводяться в дію за розпорядженням директора (головного інженера) підприємства електроенергетики з обов'язковим повідомленням електроенергетичної системи.

1.2.3. За умови роботи електроенергетичної системи (підприємства електроенергетики) в ізолюваному режимі графіки обмеження вводяться в дію директором або головним диспетчером електроенергетичної системи (директором або головним інженером підприємства електроенергетики) самостійно.

1.2.4. У розпорядженні на введення в дію графіків обмеження вказується величина електричної потужності (МВт) або електричної енергії (тис. кВтг на добу), що підлягає обмеженню, із зазначенням часу початку і закінчення обмеження.

1.2.5. Розпорядження про введення в дію ГОЕ та ГОП в ОЕС України передається телефонограмою, факсограмою або електронною поштою через структуру оперативно-диспетчерського управління ОЕС України (диспетчер НЕК "Укренерго", диспетчер електроенергетичної системи, диспетчер підприємства електроенергетики) та черговий персонал споживачів. У розпорядженні має бути вказана величина зниження у зоні електроенергетичної системи заданих величин споживання електричної енергії (тис. кВтг на добу) та/або потужності (МВт) із зазначенням нових знижених величин, часу початку і закінчення обмеження.

1.2.6. Якщо розпорядження про введення в дію ГОЕ та ГОП надійшло в період доби, що відповідає періоду робочого часу, то диспетчер електроенергетичної системи, який отримав розпорядження про введення графіків обмеження, повідомляє повний текст розпорядження керівництву і службі (підрозділу) електроенергетичної системи, що відповідає за режими електроспоживання. Відповідна служба електроенергетичної системи здійснює розподіл заданих обсягів обмеження між підприємствами електроенергетики та погоджує їх з керівництвом електроенергетичної системи. Після погодження з керівництвом визначені обсяги обмеження, час початку і закінчення обмеження та причини введення обмеження диспетчер

електроенергетичної системи передає диспетчерам підприємств електроенергетики (телефонограмою, факсограмою або електронною поштою).

Якщо розпорядження про введення графіків обмеження надійшло у неробочий час, вихідні або святкові дні, то розподіл і доведення обсягів обмеження до підприємств електроенергетики здійснює особисто диспетчер електроенергетичної системи за погодженням з керівництвом електроенергетичної системи.

1.2.7. Час початку введення графіків обмеження визначається таким чином, щоб розпорядження на їх введення могли бути передані підприємством електроенергетики безпосередньо черговому персоналу споживача (телефонограмою, факсограмою або електронною поштою) не пізніше ніж за 1 годину до початку обмеження з обов'язковим зазначенням причин застосування цих графіків.

1.2.8. Диспетчер підприємства електроенергетики (або його підрозділів), який отримав розпорядження про введення графіків обмеження із зазначенням обсягів обмеження, повинен негайно повідомити про це керівництво підприємства електроенергетики і службу, що відповідає за режими електроспоживання, для подальшого повідомлення споживачів про час початку і закінчення обмеження та його величину. Порядок доведення до відома споживачів розпоряджень про введення графіків обмеження у неробочий час, вихідні та святкові дні встановлюється і затверджується керівництвом підприємства електроенергетики. Для оповіщення споживачів про введення обмеження використовуються засоби масової інформації (радіо, телебачення, преса) та автовідповідачі.

1.2.9. Під час введення графіків обмеження обсяги обмеження навантаження і споживання електроенергії розподіляються між підприємствами електроенергетики пропорційно до обсягів розроблених графіків з урахуванням споживання, що склалося на момент уведення обмеження.

1.2.10. Після закінчення обмеження служба підприємства електроенергетики, яка вводила обмеження, на підставі звітів споживачів або підрозділів підприємства електроенергетики розраховує обсяг недовідпущеної електроенергії та повідомляє його величину диспетчеру. Диспетчер, отримавши ці дані, повідомляє їх диспетчеру електроенергетичної системи. Про сумарний недовідпуск у зоні електроенергетичної системи диспетчер зобов'язаний негайно повідомити диспетчеру НЕК "Укренерго".

1.2.11. Підприємства електроенергетики забезпечують контроль за виконанням споживачами заданих обсягів обмеження і несуть відповідальність за ефективність застосованих графіків обмеження.

1.3. Введення графіків аварійного відключення, спеціальних графіків аварійного відключення, спеціальної автоматики відключення навантаження.

1.3.1. У разі несподіваного виникнення в ОЕС України (електроенергетичній системі) аварійного дефіциту електричної потужності введення в дію ГАВ, СГАВ, відключення кнопками (ключами) САВН здійснюються за командою чергового диспетчера НЕК "Укренерго" або диспетчера електроенергетичної системи.

У разі недотримання підприємством електроенергетики заданого режиму споживання електричної потужності в умовах дефіцитного балансу ОЕС України та низької ефективності застосованих засобів регулювання споживання потужності розпорядженням директора або головного інженера підприємства електроенергетики вводяться в дію ГАВ (з першої до п'ятої черги) з обов'язковим повідомленням диспетчера електроенергетичної системи, який у свою чергу повідомляє диспетчера НЕК "Укренерго".

Диспетчери електроенергетичної системи, підприємства електроенергетики, чергові підстанцій виконують команди на застосування ГАВ та СГАВ без попередження споживачів та попереднього узгодження з місцевими органами виконавчої влади.

1.3.2. У випадку відокремлення від ОЕС України будь-якого регіону (її окремої частини) всі вищезазначені види відключень у разі необхідності застосовуються диспетчером електроенергетичної системи (диспетчером підприємства електроенергетики) самостійно з повідомленням диспетчера, якому він підпорядкований.

1.3.3. Уведення ГАВ та СГАВ здійснюється персоналом підприємств електроенергетики та підстанцій електроенергетичних систем шляхом відключення живильних ліній та трансформаторів безпосередньо з центрів живлення.

Введення САВН здійснюється шляхом застосування на підстанціях напругою 220 кВ - 750 кВ кнопок (ключів) персоналом підстанцій електроенергетичних систем.

Термін реалізації ГАВ становить 10 - 15 хвилин, СГАВ та САВН - 1 - 3 хвилини.

Тривалість відключення споживачів, заведених під СГАВ, визначається часом ліквідації аварійної ситуації в ОЕС України і не має, як правило, перевищувати 2-х годин з урахуванням характеру відключених споживачів.

Тривалість відключення споживачів, заведених під дію САВН, визначається часом, необхідним диспетчеру для зміни режиму із забезпеченням нормативних запасів зі стійкості, ліквідації струмового перевантаження устаткування електричних мереж, підвищення рівня частоти або напруги і не має, як правило, перевищувати 20 хвилин.

Відключення відповідальних споживачів допускається згідно з "Правилами устрою електроустановок, шестое издание, переработанное и дополненное", затвердженими Головтехуправлінням та Держенергонаглядом Міненерго СРСР 5 жовтня 1979 року, на термін, необхідний для відключення компенсаційного обсягу навантаження інших споживачів.

1.3.4. Величина навантаження, що відключається, або кількість черг ГАВ і СГАВ, які необхідно ввести, визначаються черговими диспетчерами (НЕК "Укренерго", електроенергетичних систем, підприємств електроенергетики), що здійснюють зазначені заходи.

Величина навантаження, що відключається кнопками (ключами) САВН, визначається черговим диспетчером НЕК "Укренерго".

1.3.5. Тривалість перерви в електропостачанні споживачів під час відключення за графіками (ГАВ або СГАВ) живильних ліній і трансформаторів, як правило, не має перевищувати 2-х годин, а за погодженням з місцевими органами виконавчої влади може становити більший період часу.

Після закінчення цього часу, за наявності невикористаного резерву ГАВ і відсутності нормалізації електропостачання в ОЕС України, відключені за графіками фідери і трансформатори мають бути включені після відключення відповідних обсягів навантаження з невикористаного резерву.

За необхідності зниження навантаження на тривалий термін має вводитися в дію ГОП.

У разі значного дефіциту генеруючої потужності, у випадку загрози розвалу ОЕС України і масового спрацювання АЧР допускається багаторазове відключення одних і тих самих ліній (фідерів) за ГАВ з перервою між відключеннями на 1 - 2 години.

1.3.6. Під час реалізації ГАВ та СГАВ начальники змін електростанцій, диспетчери (чергові) підстанцій мають виконувати розпорядження чергових диспетчерів, в оперативному управлінні яких знаходиться обладнання (лінії, трансформатори), включене до графіків.

1.3.7. Диспетчери електроенергетичних систем, які отримали від диспетчера НЕК "Укренерго" обсяги відключення, повинні здійснювати їх розподіл між підприємствами електроенергетики своєї зони, керуючись розробленими ГАВ або СГАВ та враховуючи споживання електричної потужності підприємствами електроенергетики на момент застосування відключень.

1.3.8. В умовах мінусових температур зовнішнього повітря, коли тривала перерва в електропостачанні (понад годину) може призвести до розладу систем центрального опалення, допускається почергове відключення та включення цих ліній (фідерів).

1.3.9. Розпорядження диспетчера будь-якого рівня про введення ГАВ є обов'язковим для виконання черговим та експлуатаційним персоналом усіх підрозділів підприємства електроенергетики.

1.3.10. У разі введення диспетчером НЕК "Укренерго" обсягів відключення, які перевищують п'яту чергу ГАВ, диспетчер електроенергетичної системи доводить до кожного підприємства електроенергетики тільки величину навантаження (МВт), яку необхідно відключити від центрів живлення. Вибір конкретних ліній (фідерів) та центрів живлення здійснює диспетчер підприємства електроенергетики або його підрозділів (згідно із затвердженим переліком).

1.3.11. Установлюється такий порядок обліку навантаження, що відключається за всіма видами відключення:

- черговий персонал об'єктів електроенергетики, який отримав команду диспетчера на відключення ліній (фідерів), зобов'язаний перед відключенням кожної лінії (фідера) зазначити її навантаження;

- після завершення відключення черговий персонал повідомляє про проведені відключення із зазначенням відключеного навантаження диспетчеру, який дав команду на відключення, і робить запис в оперативному журналі із зазначенням часу одержання команди і часу

відключення, диспетчерського найменування лінії (фідера) та величини відключеного навантаження. В оперативному журналі має бути зафіксовано час одержання команди на включення і час включення.

Якщо черговий персонал відключає за графіками відключення тільки частину ліній (фідерів), що живлять одного споживача, то він повинен зафіксувати навантаження на всіх фідерах, що живлять споживача, а після відключення частини з них контролювати навантаження фідерів, що залишилися у роботі.

У разі зростання навантаження на фідерах, які залишилися в роботі, черговий персонал зобов'язаний повідомити про це диспетчера і зафіксувати в оперативному журналі величину навантаження. У таких випадках після попередження споживача і незниження ним свого навантаження протягом 10 хвилин диспетчер зобов'язаний відключити споживача від джерела живлення. При цьому відповідальність за негативні наслідки відключення несе сам споживач.

1.3.12. Черговий диспетчер, застосовуючи будь-які види відключення, зобов'язаний доповісти про це керівництву (директору, головному інженеру, головному диспетчеру, начальнику диспетчерської служби) з обов'язковим зазначенням причини відключення.

1.3.13. Після виконання команди диспетчера на включення раніше відключених ліній (фідерів) диспетчер підприємства електроенергетики (або його підрозділів) зобов'язаний обчислити недовідпуск електроенергії за кожним видом відключення, враховуючи час відключеного стану, навантаження ліній (фідерів), та про результати розрахунків повідомити диспетчера, якому він підпорядкований.

Оператор системи :

Споживач:
